

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง “การสื่อสารสุขภาพของสถานีโทรทัศน์ทีวีไทย” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิดในการนำเสนอรายการโทรทัศน์เพื่อสุขภาพ ปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตรายการสุขภาพ และปัญหาและอุปสรรคในการผลิตรายการสุขภาพที่ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ทีวีไทย เป็นการศึกษาโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research Methodology) โดยวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-dept Interview) ผู้บริหารสถานีฯ จำนวน 2 คน และผู้ผลิตรายการสุขภาพจำนวน 5 รายการ ได้แก่ รายการคนสู้โรค รายการสถานีอนามัย รายการขบวนการไร้พุง รายการชีวิตที่ออกแบบได้ และรายการเพศผดุงใจ

ผลการศึกษาพบว่า แนวคิดในการนำเสนอรายการสุขภาพของผู้บริหารสถานีฯ ได้ยึดถือประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก บนพื้นฐานแนวคิดและบทบาทของสื่อสาธารณะ อันเป็นแนวคิดสำคัญที่มีผลในการให้ข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ที่ถูกต้อง มีความน่าเชื่อถือในรูปแบบที่หลากหลายเพื่อให้เหมาะสมกับการรับรู้และเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ สำหรับการนำไปใช้ในการดูแลสุขภาพของประชาชนด้วยตนเอง และยังมีบทบาทในการให้ความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่ต้องการสื่อสารสุขภาพที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชน รวมทั้งผู้ผลิตรายการอิสระต่าง ๆ ในการร่วมแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของประชาชน

สำหรับปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตรายการสุขภาพของผู้ผลิตรายการสุขภาพทั้ง 5 รายการ พบว่า การมีข้อกำหนดทางธุรกิจและนโยบายในการผลิตรายการสุขภาพที่สอดคล้องกับนโยบายของสถานีฯ ช่วยให้การผลิตรายการสุขภาพภายใต้แนวคิดและบทบาทสื่อสาธารณะเป็นไปได้อย่างราบรื่นมากยิ่งขึ้น ส่วนในด้านกระบวนการผลิตรายการสุขภาพนั้น ผู้ผลิตรายการสุขภาพต่างมีแผนการผลิตที่คล้ายคลึงกันโดยเริ่มจากการประชุมระดมความคิดจากผู้เกี่ยวข้อง การค้นหาข้อมูลทั้งแหล่งข้อมูลเอกสารและบุคคลสำหรับการเขียนบทโทรทัศน์ ปรึกษาแพทย์หรือผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้องก่อนเข้าสู่กระบวนการถ่ายทำ ตัดต่อ และตรวจสอบความถูกต้องของการนำเสนอรายการอีกครั้งก่อนส่งให้สถานีฯ ตรวจสอบเพื่อออกอากาศอีกครั้ง หลังกระบวนการผลิตรายการสุขภาพ ผู้ผลิตรายการสุขภาพยังทำหน้าที่ทั้งด้านข้อมูลข่าวสารให้กับประชาชนไม่ว่าจะเป็นข้อมูลทางการดูแลสุขภาพ สถานพยาบาล ผู้ป่วยที่ร่วมรายการเพื่อปรึกษาหรือข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการดูแลสุขภาพสุขภาพของประชาชนที่สนใจ

ในด้านปัญหาและอุปสรรคในการผลิตรายการสุขภาพ เป็นปัญหาจากการนำเสนอข้อมูลวิชาการทางการแพทย์ ซึ่งเป็นข้อจำกัดด้านวิชาชีพของผู้ผลิตรายการที่เป็นสายสื่อสารมวลชน ทำให้ต้องศึกษาหาข้อมูลเพิ่มเติมเป็นจำนวนมากเพื่อให้ประชาชนสามารถรับชมและเข้าใจข้อมูลเหล่านั้น

ได้ง่ายยิ่งขึ้น ปัญหาด้านแหล่งข้อมูลทั้งด้านเอกสารและบุคคลมีอย่างจำกัดและไม่สามารถอ้างอิงได้ ปัญหาที่เกิดจากผู้ร่วมรายการหรือผู้ป่วยในด้านความร่วมมือและการสื่อสาร ปัญหาเกิดจากความแตกต่างด้านวิชาชีพระหว่างบุคลากรสายการแพทย์และสายสื่อสารมวลชน รวมถึงปัญหาระยะเวลาในการผลิตที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ซึ่งปัญหาเหล่านี้ได้ส่งผลกระทบต่อกระบวนการผลิตที่อาจทำให้เกิดความล่าช้า ไม่สามารถผลิตรายการได้ทันตามระยะเวลาที่กำหนดได้